

datum 30-07-2008

volgnr.

ENOC Standpunt

**Standpunt inzake de EU-richtlijn over de
gemeenschappelijke normen en procedures
voor de terugkeer van illegaal in de
lidstaten verblijvende onderdanen van derde
landen**

Kinderrechtencommissariaat

Leuvenseweg 86

1000 Brussel

tel.: 02-552 98 00

fax: 02-552 98 01

kinderrechten@vlaamsparlement.be

www.kinderrechten.be

1 Situering

De Europese Unie keurde op 18 juni 2008 een nieuwe richtlijn goed¹, de zogenaamde ‘terugkeerrichtlijn’, waardoor de rechten van illegaal verblijvende onderdanen van derde landen sterk teruggeschroefd worden en waardoor met name de detentiemogelijkheden voor deze personen sterk uitgebreid worden. Ook voor Niet Begeleide Buitenlandse Minderjarigen (hierna NBBM) wordt een uitzetting mogelijk.

Het Europees netwerk van Kinderombudsmannen, ENOC, stelde eerder al een aanbeveling op inzake NBBM² en herhaalt in dit standpunt zijn bezorgdheid over de risico’s op rechtsschendingen bij de uitvoering van deze richtlijn.

Dit standpunt werd binnen ENOC goedgekeurd³ en zal door de leden van ENOC op de meest gepaste wijze binnen de eigen lidstaat verspreid en bekend gemaakt worden teneinde de aandacht en het respect voor de geldende kinderrechten zo groot mogelijk te houden. Ter informatie geeft het Kinderrechtencommissariaat hieronder de vertaling van het ENOC standpunt mee.

We merken tegelijk op dat ENOC niet allen staat met zijn commentaren: diverse mensenrechtenexperten⁴ hebben eveneens hun twijfels en bezorgdheden omtrent deze richtlijn geuit.

Ook het Kinderrechtencommissariaat ging reeds uitvoerig in op de rechten van NBBM in het dossier ‘Heen en retour. Kinderrechten op de vlucht’ (2007).⁵

2 Vertaling ENOC standpunt over de ‘terugkeerrichtlijn’ van de E.U.

“Het Europees netwerk van kinderombudsmannen is bijzonder bezorgd over de recente goedkeuring van de ‘terugkeer-richtlijn’ (18.06.2008) door het Europees Parlement en de Europese Raad en roept de nationale overheden op om deze richtlijn enkel om te zetten met het hoogste respect en zonder enige inbreuk op de rechten van kinderen alsook met garanties voor het volledige genot van deze rechten voor minderjarige vreemdelingen, het bijzonder de niet-begeleide.

De richtlijn bevat mogelijke gronden voor schendingen van kinderrechten, ondanks de vage verwijzingen naar respect voor fundamentele mensenrechten, naar de bijzondere

¹ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P6-TA-2008-0293&language=NL&ring=A6-2007-0339>

² <http://www.ombudsnet.org/enoc/resources/infodetail.asp?id=11850>. Dit werd door het Kinderrechtencommissariaat tevens aan alle bevoegde overheden overgemaakt.

³ Formeel tijdens de jaarlijkse ledenvergadering van 3-5 september 2008 te Dublin.

⁴ <http://www.crin.org/violence/search/closeup.asp?infoID=17910>. (mensenrechtenexperten), <http://www.crin.org/resources/infoDetail.asp?ID=17721&flag=news> (Save the Children)

⁵ Dit dossier is opvraagbaar bij het Kinderrechtencommissariaat zolang de voorraad strekt en is ook te downloaden op www.kinderrechten.be (klik op volwassen en vervolgens op publicaties)

behandeling van kwetsbare groepen en naar het respect voor het belang van het kind. Het feit dat dergelijke overwegingen in de tekst naast bepalingen staan over detentie en uitzetting van NBBM, maakt dit eerder louter goedbedoeld en biedt geen garanties op het vermijden van kinderrechtenschendingen. Minderjarigen staan als groep opgenomen onder 'kwetsbare personen' (art.3) samen met andere groepen die ook, elk op zich reeds, specifieke rechten hebben, voortvloeiend uit internationale verdragen en rechtsinstrumenten. Dit leidt onvermijdelijk naar een onderwaardering van de situatie van minderjarigen en hun absoluut recht op bescherming, door hen onder de vage en algemene hoofding van 'kwetsbare personen' te zetten, waaronder ook andere categorieën vallen. De facto bevat de richtlijn een mogelijkheid van detentie en uitwijzing van NBBM.

In oktober 2006 formuleerde ENOC een standpunt over 'de verplichtingen van de lidstaten inzake de behandeling van NBBM', gebaseerd op de bepalingen van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind en van de General Comment nr 6 (2005) van het VN-Comité voor de rechten van het Kind⁶, "Treatment of unaccompanied and separated children outside their country of origin", een document met hoog moreel gezag voor alle landen die het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind ratificeerden.

Dit ENOC standpunt benadrukte als eerste principe dat NBBM niet zouden mogen vervolgd worden voor hun illegaal binnenkomen in een land en dat ze evenmin mogen opgesloten worden louter op grond van hun immigratiestatus. Helaas, maakt de richtlijn (art. 17) de opsluiting van minderjarigen wel mogelijk, zij het als 'last resort', ondanks de goedbedoelde algemene bepaling dat *het hoger belang van het kind de hoofdoverweging dient te zijn in de context van detentie van minderjarigen voorafgaand aan hun uitzetting*.

In principe 10 benadrukte ENOC dat NBBM nooit uitgezet of uitgewezen mogen worden. De richtlijn gaat hier tegenin en laat uitwijzing toe (art. 10) met weliswaar, voorafgaand aan het terugkeerbesluit, de vaag bepaalde nodige hulp 'door andere instanties (...) en met gepaste aandacht voor het belang van het kind...'

Het ENOC principe stelde tevens dat terugkeer van een minderjarige een re-integratie dient in te houden in hun oorspronkelijk sociaal netwerk (gezin, zorginstelling of andere), dat enkel nagestreefd dient te worden door middel van begeleide en vrijwillige repatriëring en enkel indien dit het hoger belang van het kind dient, na zorgvuldig onderzoek en na een ernstige afweging van hun ingebrachte mening. De richtlijn in art. 10 garandeert geen re-integratie en regelt repatriëring als een politiezaak met enkel vermelding van 'het zich ervan overtuigen dat de minderjarige wordt teruggestuurd naar een familielid, een aangewezen voogd of naar adequate opvangfaciliteiten in het land van terugkeer'.

Naast andere minimumstandaarden vereist ENOC principe 13 dat NBBM vanaf hun aankomst toegang moeten hebben tot onderwijs, beroepsopleiding en gezondheidszorg. De richtlijn voorziet enkel vrijetijdsactiviteiten voor minderjarigen in detentie en slechts een voorwaardelijke toegang tot onderwijs, afhankelijk van de duur van hun detentie.

De terugkeerrichtlijn slaagt er dus niet in om kinderrechten ten volle te garanderen en aan hun belangen tegemoet te komen. Migrerende minderjarigen, en met name de niet-begeleide, zijn echter rechtssubjecten en zouden subject van bescherming moeten zijn, niet van vervolging, opsluiting en uitwijzing. We dringen er bij de lidstaten dan ook op aan dat ze deze richtlijn enkel omzetten met aanvaarding van de minimum standaarden en met respect voor de principes zoals voorzien in internationaal recht en het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind, zoals verder bepaald in de General Comment nr. 6 (2005) en tevens

⁶ Te downloaden op <http://www2.ohchr.org/english/bodies/crc/index.htm> (onder general comments)

verfijnd in de ENOC statement van 2006 over de verplichtingen van overheden bij de behandeling van NBBM. “

Het Kinderrechtencommissariaat vraagt aan alle bevoegde overheden en instanties om terdege met deze bedenkingen rekening toe houden bij de opvolging en uitvoering van deze EU richtlijn.